

BARNDOMMEN MIN

I min barndom var det et gammelt, lite bryggerhus på Ekeberg og det var en gammel bakerovn der, men jeg kan ikke huske at vi bakte i den ovnen. Det var en grue der også og jeg kan huske at mor kokte vassgrøten i en gryte som hang inne i grua. Det var ikke trapp inn til huset, det var store flate heller eller steiner. Det var heller ikke slette vindusglass, men gamle litt grønnaktige, buete glass. Folk fortalte at en bymann som skulle bygge hytte kom og spurte om han kunne få kjøpe de glassene. Og det gjorde han, men jeg tror far angra seg litt etterpå, for det var jo en kuriositet. Men storebroren min, Arnt, fortalte at han hadde visst ett glass enda, han.

Ekeberg før ombyggingen, denne låven brant 25. oktober 1940

Vi leverte melka hver dag, både morgen og kveld. Unntatt var søndag kveld, da ble melka separert. Jeg husker en søndag morgen at bestefar Ekeberg kjørte melka ned og da var jeg med han og kjørte. Det var litt morsomt. Bak døra i bryggerhuset sto såene, som vi hadde skummet melk i, og etter et par dager ble den sur. Så mor brukte tvara som hang på såkanten og rørte i melka. En tvare er en lang kjepp som er spikket ut og så står det pinner ut i en slags trekant og den brukte vi å røre med. En slags visp. De finnes ikke lenger, men jeg kan høre den surringa fra den roringa, med en gang jeg tenker på det.

Tvara hang mor på kanten av den såen. Såen er ikke et spann, men en slags lang holk, og det var forskjellige antall liter i dem.

Vi separerte jo og vi regna da med at det ble en del fløte. Hadde vi mye melk så ble det mye fløte. Det ble 1 liter fløte av 10 liter melk. Så da hendte det jo at mor kjerna smør også, og da hadde vi det jo veldig godt.

Det var ikke så stor forskjell på hverdag og fest. Det var jo det at det ble vasket og stelt ekstra når det var høytid eller noe annet spesielt. 17. mai ble det alltid flagget, men det var ikke noe mer feiring før vi kom i skolealder og da var det jo skolene som greide med det.

Til julen var det store forberedelser og det var bestemt lang tid i forveien hvilke av dyrene som skulle slaktes til jul. Purka måtte passes så den ikke ble ot, for da ville ikke slaktet smake godt. Det vil si det at den vil gå til kavaleren sin og bli på vei med grisunger. Vi hadde en fast slakter som kom til Ekeberg i gamle dager og jeg husker at vi en gang måtte sende bud om at han ikke skulle komme for da var grisen blitt ot, eller fått løpetid, kan man vel si. Da ville det smake vondt av flesket, hvis vi slaktet grisen når hun hadde løpetid.

Det ble som regel slaktet kjøttedyr også og på stabburet sto saltebalja, pølsestamper og hakkbrett og venta. Alt var briskebakt. Det vil si at vi hadde hentet brisk i skogen og vi kokte det opp i bryggepanna og alle kar og redskaper ble vasket med briskelågen, og det var en herlig ren lukt.

Det er noe helt spesielt med alt som blir vasket med briskelågen. Border og alt var så rent og fint.

Så var det jo baksten da. Den som besto av fattigmann, serinakaker, smultringer, berlinerkranser, sirupsnipper. Det var de sikre slagene. Vi bakte brød i bakerovnen. Etter brødene satte vi inn julekaker og hvetekaker. Vi ble rene spesialister på å passe temperaturen. Ja, vi bakte til og med sukkerbrød til slutt. Så vi hadde fullt opp med god mat på stabburet.

På julaften så kokte mor rull. Ribben kokte hun litt også og fikk veldig mye fin kraft. Vi hadde også stekt flatbrød, som vi lagde på takke. Vi hadde jo store hauger med det på stabburet og da hadde vi mølje først på dagen på julaften og etterpå, om kvelden så var det ribbe og pølse og surkål. Og det har vi hos oss enda.

På juletreet hadde vi en gammel fot som hadde vært der i mange år, en sånn korsfot. Nå i dag er det jo så mange fine sånne, hvor en kan vanne og det hele. Men vi hadde en riktig gammel en som var laget av tre, korsets tegn. Det var det som var det første som ble brukt.

Vi var ikke så veldig flinke til å gå rundt juletreet, men det kunne jo hende hvis det kom flere fra familien, sånn at vi ble mange, at da gikk vi. Men det var sjelden hvis det var bare oss. Bestefar orket jo heller ikke å gå rundt. Og vi hadde levende lys på treet, som vi tente på og måtte huske på å blåse de ut igjen.

Nissen så vi aldri på Ekeberg, vi hadde det alltid sånn at vi hang opp strømpe på senga. Og en natt begynte jeg å gråte for det var ikke noe i strømpa mi, og da sa mamma:

"Du får se under senga da, Gerd, kanskje nissen ikke har klart å få det ned i strømpa."

Og da fikk jeg meg en gledelig overraskelse og det er den fineste gaven jeg har fått noen gang! Jeg var ikke så mange år da, men da fikk jeg en liten komfyr med små kjeler og alt oppå. Dessverre så har jeg den ikke lenger, men vi lekte jo mye Søster (som jeg kalte søsteren min) og jeg med den. Så den ble vel borte. Den var laget av blikk eller noe, men den var jo så morsom da.

Mamma betydde mye for meg. Jeg husker mamma lagde noe som het bollemelk og det synes jeg var så godt. Hun lagde sånne boller som man har i fersk suppe, melboller, og hadde det i varm melk. Mamma var i det hele tatt veldig flink til å lage mat og det var store porsjoner. Kjempegode kjøttkaker lagde hun, og stek og sånt ,når vi hadde slaktet. Men ellers så hadde vi saltet ned det meste og lagt det på stabburet. Det fantes jo ikke fryser eller noe den gangen. Men hvis vi hadde slaktet så tok vi alltid noe av og hadde det så lenge det var ferskt. Men vi hadde jo også høner, så vi hadde mye hønseuppe og hønesteik.

Og pannekaker kan jeg huske, og kålsuppe og ertesuppe. Så hadde vi mye salt kjøtt og flesk, men på søndager var det alltid noe litt bedre til middag. Det var mye kjøttkaker da, med ertestuing med gulrotbiter i eller kålstuing. Og det var sånne gode, runde, skikkelige kjøttkaker. Så var det dessert og det var som regel sviskegrøt, men mor kokte også fruktgrøt av den frukten vi hadde. Og så hadde vi semulepudding med rød saus og det var veldig godt. Og så selvfølgelig sjokoladepudding, da. Vi hadde jo risengrynsgrøt, og riskrem fikk vi nok etter hvert som vi ble større.

Men mors kjøttkaker var favoritten da, det er ingen ting som slår det, sånn er det nok for veldig mange!

Mor og barna hennes; fra venstre Hans, Søster, Gerd og Arnt

Jeg synes den barndommen vi hadde var veldig god, jeg! Jeg var også glad i særlig bestemor og disse tantene mine, og vi hadde det fint. Vi fire barna var jo så like i alder, så vi var som en samlet liten flokk.